C U L T U R A
MAANDBLAD VAN HET CULTUREEL CENTRUM ARUBA

JAARGANG 4 AUGUSTUS 1957 No. 5

Redactie: J. J. STAM
Druk: GENERAL PRINTING

Het Gedicht van de maand

Kijk,
mijn handen
zijn te klein
geboren.
Je dromenrijk
de hele omvang
van je werkelijkheid
heb ik nu verloren.

Oda Blinder.

Deze maand wederom een gedicht van Oda Blinder. Dit vers, hoewel het als afgerond geheel volkomen te genieten is, is eigenlijk een onderdeel van de cyclus Brieven van een Curaçaose blinde. Deze brieven vormen een hoogtepunt in het werk van onze dichteres. We vinden er ook, de door Cola Debrot zozeer gewaardeerde strofe:

Geronnen moed,
Heb ik gevochten,
Gezocht een
Doelwit voor mijn stollend bloed;
Ik nam in trotse wanhoop mee,
Een handvol leegten als trofee.

Het gedicht van deze maand was ook te zien op een tentoonstelling van Curaçaose kunstenaars, onlangs op Curaçao gehouden. Het ontlokte daar aan een dame de opmerking: „Snap jij iets van die moderne poëzie? Ik niet." En toch is dit gedicht erg simpel. Het begint met de constatering van een feit: Kijk, mijn handen zijn te klein geboren. Op zichzelf is dit nog geen poëzie. Nu wordt echter dit feit gezien als het symbool van de tekortkoming tet het aanvaarden van een groot geluk: Je dromenrijk enz. Hier slaat de dichteres de brug van werkelijkheid naar poëzie en de nuchtere constatering van de eerste regels, wordt daarmee opgenomen in de poëtische spanning, die het kenmerk is van het ware gedicht. *Ch. W.*

Nieuws uit Nederland

IN DE RUBRIEK „Commentaar op het nieuws" van de K.R.O. wijdde Mr. J.A. Mommersteeg op 2 juli j.l. de volgende beschouwing aan het jaarverslag 1956 van de Sticusa.

Het lijkt wel of de STICUSA dit tropische weer heeft afgewacht om met haar jaarverslag onze aandacht te vestigen op de altijd warme rijksdelen overzee.

STICUSA. Wat is dat nu weer, zullen velen Uwer zich misschien afvragen. Wel luisteraars, deze vraag is nu juist de reden, waarom ik even de aandacht vestig op dit jaarverslag. STICUSA is n.l. afkorting voor de Stichting Culturele Samenwerking met Suriname en de Nederlandse Antillen .Zoals de naam al zegt, is het doel van deze stichting de culturele banden tussen Nederland en de overzeese rijksdelen, dus met Suriname en de Nederlandse Antillen, te versterken.

In een van mijn jongste commentaren heb ik gememoreerd hoe na de oorlog een koninkrijk der Nederlanden nieuwe stijl is ontstaan van drie gelijkwaardige partners: Nederland, Suriname en de Nederlandse Antillen. Onderlinge bijstand is, zou men kunnen zeggen, een van de bestaansgronden van dit koninkrijk nieuwe stijl. Nederland heeft als de in economisch, technisch en ook cultureel opzicht meest ontwikkelde partner ongetwijfeld de morele plicht om zijn twee andere deelgenoten, waar zulks maar mogelijk is, bij te staan.

Er wordt al jaren veel gesproken over „onder-ontwikkelde landen en gebieden", landen dus, meestal pas tot onafhankelijkheid gekomen landen, die in economisch, technisch en sociaal opzicht de mindere zijn van de Westelijke landen, van Noord-Amerika en West-Europa. Men zegt dan, dat het de morele plicht is van de meer begiftigde landen van het Westen om deze onder-ontwikkelde landen, deze in vergelijking met het Westen ten achter gebleven gebieden, bij te staan door het verstrekken van kapitaal en technische kennis, teneinde deze landen in staat te stellen hun economisch en sociaal leven op een stabiele basis te brengen en zo de voorwaarden te scheppen voor een gezonde harmonische ontwikkeling van het volksleven.

Ook in Nederland vindt deze hulpverlening geestdriftige pleitbezorgers. Onlangs is hiervoor zelfs een nieuwe Ne-

derlandse organisatie gesticht, de NOVIB en er is — eveneens onlangs — in de Tweede Kamer geïnterpelleerd over de omvang van de door de regering voor dit doel uitgetrokken fondsen. Luisteraars, laat ik duidelijk en met nadruk vooropstellen, dat ook ik en vele, zeer vele katholieken met mij — ik zou bijna zeggen uiteraard — warme voorstanders zijn van deze hulpverlening aan minder-ontwikkelde gebieden. Ik meen dat hier inderdaad gesproken kan worden van een morele plicht. Bovendien — maar dat zou mij nu te ver voeren — zit hieraan ook een reëel zakelijk belang vast.

Anderzijds ben ik van mening, dat men wel eens te optimistisch is met betrekking tot de mogelijkheden van hulpverlening aan landen die juist zo overgevoelig zijn met betrekking tot hun pas gewonnen onafhankelijkheid en die al heel gauw geneigd zijn in hulpverlening een poging te zien van de zg. „imperialisten" of „kolonialisten" om hun vroegere invloed te herwinnen. Daarmee wil ik niet gezegd hebben, dat deze hulp niet mogelijk of niet gewenst zou zijn. Integendeel!

Wel zou ik willen herinneren aan het oude Nederlandse spreekwoord: Het hemd is nader dan de rok. En zijn, als wij dit spreekwoord in dit verband mogen toepassen, zijn dan Suriname en de Nederlandse Antillen, onze deelgenoten in het koninkrijk, ons niet nader dan vele andere landen? Is het niet onze taak allereerst deze rijksdelen bij te staan, wat Suriname betreft, om dit land te helpen tot een harmonische economische en sociale ontwikkeling te komen en wat de Nederlandse Antillen betreft, om de basis van de slechts op één dubieuze pijler — de olie van Venezuela — berustende welvaart te verbreden.

Ik weet, er is van de zijde van de Nederlandse regering al heel wat gedaan en ook een deel van het Nederlandse bedrijfsleven speelt een rol. Een moeilijke rol overigens!

Maar leeft bij ons, als volk, voldoende de bereidheid om deze landen te helpen, ja, is ons volk wel voldoende bekend met deze volkeren overzee, hun levenswijze, hun behoeften, hun noden, hun cultuur Leven Suriname en de Nederlandse Antillen wel voldoende in de gedachten van U en mij als deelgenoten in het Koninkrijk der Nederlanden? Wat leeft er op dit stuk in de politieke partijen, in de vakbeweging en andere organisaties, in de wereld van onderwijs en universiteit? Of is dit een zaak die uitsluitend de desbetreffende specialisten van Tweede en Eerste Kamer aangaat?

Luisteraars, in het streven om de volkeren van Suriname, de Nederlandse Antillen en Nederland bij elkaar te brengen speelt de STICUSA, de Stichting Culturele Samenwerking met Suriname en de Nederlandse Antillen, haar rol. Dat blijkt uit het thans verschenen verslag. Zij doet meer om de culturele samenwerking te bevorderen en het culturele leven overzee te stimuleren en het niveau te verhogen, dan ik thans kan opsommen.

In haar huidige vorm bestaat de STICUSA pas sedert kort. Wie bekend is met de niet geheel gelukkige voorgeschiedenis van de STICUSA, zal haar eerste jaarverslag ongetwijfeld kritisch lezen. En dat is goed. Mijn eerste indruk is, dat er in het afgelopen jaar een goede aanloop is genomen en dat er nu en in de toekomst grote mogelijkheden zijn voor hulp en bijstand door de STICUSA aan het culturele leven in Suriname en de Antillen. En als ik zeg culturele leven moet men niet allereerst denken aan hoogstaande culturele manifestaties, maar aan voorlichtings- en opleidingswerk, bibliotheken, films, opleiding van sociale en culturele werkers overzee enz., enz.

Eén miljoen gulden — subsidie van de regering — is de begroting waarmee de STICUSA moet werken. Dit is niet veel als men zich realiseert, dat overzee de Nederlandse gulden maar 50 cent waard is. Bovendien komt ook hier — als ik goed ben ingelicht — de bestedingsbeperking om de hoek kijken.

De STICUSA is een stichting. Zou hier met het particuliere initiatief niet iets meer zijn te bereiken? Kunnen onze grote organisaties en ook bedrijven niet eens de koppen bij elkaar, steken om vervolgens bijvoorbeeld als „vrienden van de STICUSA" op te treden? Zij zouden in ieder geval eens het jaarverslag grondig kunnen bestuderen!

Ik dank U voor Uw aandacht.

BIJ DE DOOD VAN SEM DRESDEN

Geheel onverwacht brachten Nederlandse kranten ons het bericht van het overlijden van één van Nederlands beste en vruchtbaarste componisten, Sem Dresden. Het is onmogelijk reeds nu vast te stellen, wat deze nestor der moderne Nederlandse muziek voor het muziekleven in de Lage Landen heeft betekend. Immers de grote verdiensten van Sem Dresden liggen op velerlei terrein. Hij was niet alleen componist, hij was vooral ook paedagoog en daarnaast auteur van belangrijke publicaties op muzikaal terrein. Daar is allereerst zijn „algemene muziekleer", waarmee hij het Nederlandse muziekonderwijs een grote dienst bewees en de weg wees naar een nieuwe toekomst. Terecht ging Dresden van het standpunt uit, dat het componeren geen zin had, als niet de uitvoerenden een muzikale opvoeding kregen, die was afgestemd op de hedendaagse muziek.

Dresden had een nuchtere kijk op het muziekleven. Hij demonstreert die kijk op alles wat met de muziek samenhangt overduidelijk in zijn: Stromingen en Tegenstromingen in de Muziek, een reeks van overdenkingen „die de Muziek in bescherming willen nemen tegen moedwillige of onbewuste mishandeling en exploitatie, tegen pijniging

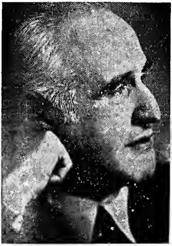

S. Dresden †

en geweld. Zij willen Haar behoeden voor uitvallen uit kwaadwillende kampen en ... tegen de wetenschap, die Haar voor geleerde rechters en experts getuigenissen van allerlei aard laat afleggen." Het is zeer de moeite waard, die schone boekje, dat in de Volksuniversiteitsbibliotheek verscheen, aandachtig en rustig door te lezen. De simpele conclusies, waartoe Dresden komt zullen menig muziekliefbebber uit het hart gegrepen zijn. Hier is een man aan het woord, rijk aan ervaringen en met een grote liefde voor de muziek in al zijn geledingen.

Sem Dresden werd 20 april 1881 te Amsterdam geboren. Hij ontving zijn opleiding bij Hageman, Fred Roeske, Bernard Zweers en later nog bij Hans Pfitzner en Max Landow. Zijn muzikale loopbaan begon bij als koordirigent. In 1914 richtte hij de Nederlandse Madrigaalvereniging op. In 1919 werd bij hoofdleraar voor compositie te Amsterdam. In 1924 werd bij directeur van deze instelling tot 1937, toen benoeming in gelijke functie aan het Kon. Conservatorium in Den Haag volgde. Hier is Dresden werkzaam geweest tot 1949. Zijn drukke bestuurswerkzaamheden stonden hem niet toe zich ruimschoots aan de edele compositiekunst te wijden. Pas na 1949 is het grootste deel van zijn werken ontstaan. Deze kenmerken zich door klaarheid en soberheid in de klank, bewegelijke ritmiek en vaak gedurfde harmoniek. Door de talrijke bestuursfuncties in vele organisaties en commissies is Dresden een zeer bekende persoonlijkheid geworden.

Dat de Nederlandse muziek een facet van betekenis is geworden in de bonte mengeling der Europese toonkunst is ook voor een groot deel aan Dresden te danken. Met Jan van Ingenhoven, Bernard van Dieren en Daniël Ruyneman heeft Dresden hier pionierswerk gedaan. Dat voor de tegenwoordige generatie van componisten de grenzen geopend zijn, is aan deze voortrekkers te danken.

In Muzikale Ommegangen vertelt Dresden van zichzelf, dat hij veel geleerd heeft van omgang in de jeugd met schilders, sierkunstenaars en architecten. Hij voelt zich meer verwant met Haydn en Mozart dan met Beethoven, wat het orkest betreft meer met Bizet en Saint Saëns dan met Brahms en Franck. Ritmisch sluit hij niet aan bij de classici en romantici, maar veeleer bij de prae-klassieken en polyphonisten, waar het melodische leven niet met onveranderlijke polsklop in stand wordt gehouden, maar de stuwing ontstaat door variabele impulsen.

Toen Dresden in 1953 als eerste de Prof. van der Leeuwprijs ontving, kon hij in zijn dankwoord met het volste recht van zichzelf zeggen: „Hier staat een slaaf van de muziek". Het bekroonde werk is ook door Philips opgenomen en in de handel gebracht. De titel ervan luidt. Dansflitsen.

Sem Dresden is niet meer. Kort voor zijn dood bekeerde hij zich tot het Katholieke geloof. Moge de Schepper van al het schone deze „slaaf" eeuwige rust en eeuwige schoonheid schenken.

j.s.

HEET VAN DE NAALD

ONDER DE TITEL „Great recordings of the century" bracht H.M.V.-Columbia een serie opnamen uit, waarin o.a. alle Beethoven pianoconcerten zijn opgenomen, die lang geleden door de grote Beethoven-kenner Artur Schnabel werden gespeeld.

Artur Schnabel werd in april 1882 te Lipnik in Karintië geboren, was leerling van de in zijn dagen eminente pianoleraar Theodor Leschetizky, vormde jarenlang een duo met de ook in Holland zeer bekende violist Carl Flesch en verkreeg spoedig door zijn Beethoven-vertolkingen een zekere faam in grote steden als Londen, Berlijn en ook in Amerika. Door de vele concerten met de beste orkesten op beide halfronden rees zijn ster tot grote hoogte. Daarnaast stond hij bekend als een zeer goed leraar en als componist van liederen, piano- en kamermuziek, welke men een zeker modern idioom niet kan ontzeggen. Hij overleed in Axenstein, Zwitserland op 15 aug. 1951.

Genoemde Artur Schnabel moge voor ons jongeren, die zijn eminent pianospel nooit beluisteren konden, een naam met weinig inhoud zijn, een nadere kennismaking met dit fenomeen zal onze opinie ten opzichte van deze man, die bijna vijftig jaar lang een leidende plaats in de wereld van het virtuozendom innam, ten sterkste veranderen.

Het woord virtuozendom wekt gevaarlijke associaties. Immers het doet denken aan feilloze techniek, superbe beheersing van het apparaat. Inderdaad vond men deze eigenschappen ook bij Schnabel. Maar daarnaast gaf hij blijk van intelligentie, geestelijke discipline en smaak. Voor hem was iedere noot muziek. Hij zocht naar de muzikale potentie van elke melodie, verwaarloosde geen enkel detail, bouwde het werk op en bezielde het met die pure musiceervreugde, die slechts de allergrootsten gegeven is.

Nu deze serie platen verschenen is, op long-play, mag geen enkele minnaar van het Beethoven-oeuvre verzuimen kennis te maken met de voordrachtskunst van deze grote pianist, die ook in Amsterdam een zeer bewonderd gast was. De meeste opnamen dateren van 1946 en 1947. Alleen het eerste pianoconcert is van veel vroegere datum n.l. van 23 maart 1932. Van laatstgenoemd concert is de herdruk op een langspeelplaat zeer goed geworden. Elke opname gaat vergezeld van een instructieve brochure, die de luisteraar nader inlicht over het werk en de pianist. Als „moment musical" heeft deze serie voor ons jongeren vooral waarde als „levend" getuigenis van de grote Beethoventechniek en voordracht van deze begenadigde kunstenaar, temeer daar wij heden ten dage in recente opnamen naar believen kunnen kiezen uit het beste van het beste. De mogelijkheid is echter niet uitgesloten, dat het beluisteren van Schnabels spel ons zal doen aarzelen bij het aanschaffen van deze alom bekende pianoconcerten. Moge de moderne techniek ook nog zo perfect zijn, warmte, expressie, oprecht muzikantendom en boeiende interpretatie blijven een belangrijk woord meespreken, zelfs al is dit ten koste van superbe moderne opnamemogelijkheden.

j.s.

BOSCH, GOYA EN HET FANTASTISCHE

Bordeaux herbergt hekserijen

De jaarlijkse grote tentoonstelling te Bordeaux, die in de voorzomer steeds vele duizenden kunstminnaars naar deze stille, vredig zich temidden van de talloze wijngaarden in de zon stovende provinciale hoofdstad doet trekken, bezat dit jaar aspecten die de belangstelling op zijn minst deed verdubbelen.

Wie Uwer de fantastische, vaak spookachtige tekeningen en pastels van Odilon Redon (overl. 1916) kent, zij hierbij verteld dat deze zijn jeugd doorbracht, onder de hoede van een oude vrouw uit de buurt, op een eenzaam landgoed ergens temidden van de woeste heidevelden die zich ten zuiden van Bordeaux uitstrekken. Deze hebben een zekere verwantschap met de landschappen, waar Shakespeare sommige zijner stukken bijvoorbeeld Macbeth, laat spelen en het was temidden van zulk een omgeving, dat de overgevoelige Odilon „uit de eerste hand" verhalen hoorde over heksen, spoken, duivels, en demonen. Verhalen, die hij nimmer vergeten zou en waarvan vele zijner werken op deze tentoonstelling getuigen.

De tentoonstelling! Welnu, de stuwende kracht van deze jaarlijkse kunstmanifestaties, Mademoiselle Gilberte Martin-Méry, had het in haar vastberaden hoofd gehaald ditmaal een tentoonstelling te brengen met als onderwerp het uitbeelden van heksen, hekserijen, duivels, demonen en Dood over een tijdperk van ruim vijf eeuwen. Voor het eerst werd, op zeer ruime schaal, de hedendaagse kunst bij de tentoonstelling betrokken.

De organisatrice slaagde. Dwars tegen de wil en wens in: de gemiddelde Fransman, vooral in intellectuele kringen, houdt over het algemeen meer van helder omschreven dingen en begrippen dan van onvatbare, groteske verbeeldingen. Zij heeft blijkbaar, hoe dan ook, de middelen gevonden om in Frankrijk zelf, in Spanje en Duitsland, Italië, België, Nederland, Polen en Ierland werken bijeen te garen die vaak nimmer eerder onder de ogen van het publiek gekomen waren. „Bosch, Goya en het Fantastische", zo is de tentoonstelling gaan heten. Behalve drommen „kijkers" kwamen er vele tientallen vaklieden naar Bordeaux, ditmaal behalve kunsthistorici, kunstcritici en kunstenaars ook theologen (niet voor niets waakte de Aartsbisschop van Bordeaux, met schrandere hoewel niet stééds geopende ogen, van het podium af over de eerste openbare zitting der „Internationale kunststudiedagen"!), philosophen, psychiaters en sexologen. Zij allen kwamen zien, wikken, wegen, oreren en discussieren. Het werd een geestelijk steekspel op vaak zeer hoog niveau.

Wat was het studiemateriaal, waarin konden zij het uitgangspunt voor hun verhandelingen vinden?

Er waren natuurlijk, verschillende werken van Jeroen Bosch (overl. 1516), en van zijn school (die wel minder geniale, maar nauwelijks minder fantastische werken vervaardigde) en van de eveneens in de benaming van de tentoonstelling vermelde Goya (overl. te Bordeaux, als balling, in 1828). Deze geeft, met een lange reeks van tekeningen, etsen en enkele schilderijen, de indruk geleefd te hebben, op de drempel van de moderne tijd, in een bijna middeleeuws, gruwelijk en behekst tijdperk. Het hoogtepunt van zijn hier getoonde werk en het schilderij dat tevens het meest fantastisch was, bleek de „Hekserij" waarop wij, tegen een schaars door de maan en de al naderende dageraad verlichte hemel, een heksensabbath zien met een duister-dreigende demonisch bok in het midden. Heksen reiken hem de uitgemergelde lijkjes van kleine kinderen... Wat zijn volk onderging, wat de andere volken in de komende anderhalve eeuw zouden ondergaan, het schijnt één geweest te zijn in dit minutieus registrerende kunstenaars-

brein. Weinig anders ontstonden de grillige surrealistische fantasieën van Max Ernst, Alfred Kubin en Max Ernst: oorlogen met helse middelen en helse uitwerking, hongersnood en duivelse kwelling van de ene mens door de andere mens, dit alles werd door hen en vele anderen op fantastische en vaak beklemmende wijze verbeeld.

Maar nu zitten wij al midden in de modernen en nog werden niet genoemd de wel weinig duivelse, of mild duivelse Arcimboldo (overl. 1593), en J. de Momper (overl. 1635). Bezetenen, beide! Arcimboldo zag de mensen blijkbaar niet anders dan als samenstellingen van vruchten, wortels, bloemen, bladeren, bomen, korenaren of vissen en steeds typeert hij met deze middelen op uiterst suggestieve wijze „De Zomer", „Het Water" of wat ook. En De Monper ziet in ieder landschap een soort allegorie van een bepaald jaargetijde, een bepaalde gemoedstoestand, opgebouwd tot een bovenmenselijk-menselijk gelaat uit bomen, rotsen, huizen, velden en bergbeken. Groteske, maar steeds boeiende, mooie schilderijen. Er waren ook tekeningen van Victor Hugo hier, zó knap en mooi, dat men zich verbaasd afvroeg of wij hier met een dichtende tekenaar of met een tekenend dichter te maken hebben ... En van de overige belangrijke kunstenaars (er waren, terecht overigens, ook vele werken van minder belangrijke kunstenaars, wier werk echter volledig in het kader van deze tentoonstelling paste), noem ik nog Toepolo (overl. 1770) met zijn tweegesprek met de Dood, en de Duitser Hans Baldung Grien (overl. 1545) met zijn onthutsende „Ridder, Vrouw, Dood": een nauwelijks ontvleesde Dood met angstaanjagend vastberaden gelaat, trekt onverbiddelijk een jong meisje van het paard van haar minnaar naar zich toe. En dan de grote Belgische fantast, de schilder en tekenaar James Enson (overl. 1949) die in zijn groteske verbeeldingen in ieder geval als kunstenaar, hoewel niet als mens, de hoogten van Goya bereikt.

Er is veel gesproken door al die vakkundigen: wie uithoudingsvermogen had om onafgebroken te luisteren, één lange ochtend en twee lange middagen, kon veel leren en natuurlijk ook het met veel grondig oneens zijn. Niet altijd moet het voor die vaklieden even gemakkelijk geweest zijn elkanders vaktermen, elkanders jargon te verstaan! Soms ging het de theologen misschien iets te veel om de theologische „inhoud" van een bepaald kunstwerk, een wijsgeer om de wijsgerige inhoud, enzovoorts. Maar er kwam altijd wel weer een spreker die het evenwicht herstelde, die vorm èn inhoud, als onverbrekelijk geheel, naar waarde bleek te kunnen schatten. Zagen dan enkel een paar kunshistorici, kunstenaars en kunstcritici de schoonheid der kunstwerken? Niets is geheel waar, heeft Multatuli eens gezegd, en hij voegde er aan toe: ook dit niet?

De verhandelingen werden gehouden onder de beproefde leiding van de oud-directeur van het Louvre, René Huyghe, één der helderste geesten en briljantste sprekers van Europa, en stonden onder het patronaat van de aartsbisschop van Bordeaux, die niet liet merken dat zijn oren soms tuitten... De vele aspecten van het Fantastische in de kunst werden onder andere besproken door Dr. H.L.C. Jaffé, adjunet-directeur der Amsterdamse Stedelijke Musea, die de „verwereldlijking" van het fantastische behandelde. Germain Bazin, hoofddirecteur van het Louvre, sprak op meesterlijke wijze, bij vele lichtbeelden, over de talloze verschijningsvormen van de Duivel in de kunst van alle landen en tijden. Père Van de Voorde, een Franse Dominicaan, vertoonde een prachtige film over de ongehoord knappe, gruwelijke schilderingen welke de bejaarde Goya, doof en vereenzaamd geworden, aanbracht op de wanden van zijn woning.

Een Nederlands „team", bestaande uit Magda van Emde Boas, kunsthistorica, Dr. C. van Emde Boas, psychiater en sexoloog, en H. Redeker, kunstcriticus en filosoof sprak voor een zeer geboeid auditorium over de, hier door de Nederlanders node gemiste, fantastische kunst van de Amsterdammer Melle: een in zijn jeugd door bepaalde, uit armoede voortkomende erotische dwangvoorstellingen gekwelde, die dit alles in zijn kunst „verwerkte" en een geheel normaal mens werd. (Er zij opgemerkt, dat er ook op de tentoonstelling een afdeling met tekeningen en aquarellen, vervaardigd door geesteszieken was — uiteraard een dankbaar uitgangspunt voor menig psychiatrisch betoog). Een Portugees, prof. Reis Santos uit Coïmbra, bepleitte een tentoonstelling met als onderwerp „Aziatische invloeden op de Europese kunst, Europese invloeden op de Aziatische kunst! Geen geringe opgave, maar zeer zeker een opgave die in een behoefte zou voorzien, dunkt me.

Alles was natuurlijk meer dan het publiek, meer zelfs dan de deskundigen konden verwerken binnen de gestelde tijdsbeperking. Velen drentelden natuurlijk wel eens het grote gebouw van de „Faculté des Lettres uit en nipten, op een terrasje of 'au zinc", aan een toonbank, aan één van Bordeaux' onvolprezen witte of rode wijzen. De boog kan nu immers niet altijd gespannen blijven! Bovendien waren deze geleerde of in ieder geval serieuze spijbelaars er ten volle van overtuigd, dat in zijn slotrede René Huyghe, als steeds, de essentie van ieders betoog — zelfs wanneer dit, door verwarde denkwijze of breedsprakigheid, aan duidelijkheid te wensen over had gelaten — op klare wijze zou weten samen te vatten.

L. P. J. Braat

RADIO-PROGRAMMA
VAN HET C. C. A.
Van 25 augustus tot 26 september

ZONDAG 25 augustus:
Uitzending in de Engelse Taal
The Cocktail Party, toneelspel van T. S. Eliot

DONDERDAG 29 augustus:
Composities van Edw. Grieg
Nederlandse composities: (Wagenaar - v. Anrooy
Composities van Khatchaturian

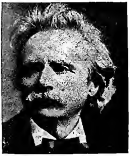

Grieg

ZONDAG 1 september:
Hector Berlioz: Te Deum
H. Andriessen: 1ste Symphonie

DONDERDAG 5 september:
Lichte Muziek tot half tien
Daarna: Licht Klassieke Muziek
Liszt - Nicolai - Rossini

ZONDAG 8 september:
P. Tsjaikovsky: 4de Symphonie
Anton Bruckner: Eerste Symphonie

DONDERDAG 12 september:
Operettemuziek

ZONDAG 15 september:
Causerie door de Heer Chris Westrate
L. v. Beethoven: 5de Pianoconcert
Henk Badinks: Ouverture voor Orkest

Berlioz

DONDERDAG 19 september:
Lichte muziek tot half tien
Britten: Variaties op een thema van H. Purcell

ZONDAG 22 september:
G. Mahler: Eerste Symphonie
J. Brahms: Tweede Symphonie

DONDERDAG 26 september:
G. Bizet: Arlésienne Suites No. 1 en 2
R. Schumann: Pianoconcert in a.
S. Dresden: Dansflitsen

Programma-uren:
donderdagavond: van 9 tot 10 uur
zondagavond: van 9 tot 10.30 uur.
over Radio Kelkboom. Golflengte 209 m.

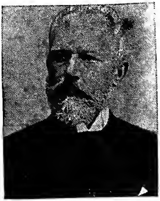

Tsjaikovsky

CULTURA JEUGDRUBRIEK
HET BEWIJS
VAN „MARCO MILLIONE"

Venetië in het jaar onzes Heren 1295. Een zeldzaam mooie avond in de nazomer. De hitte, die de hele dag loodzwaar op de rijke handelsstad gelegen heeft, is gezwicht voor een koel briesje, dat van de zee herwaarts waait. Een druk leven heerst op de kanalen. Voortgedreven door vlugge riemslagen glijden gondels voorbij, varende in verschillende richtingen. Maar een aandachtig beschouwer kan het niet ontgaan, dat vele bootjes dezelfde weg nemen, dat er aan de aanlegsteiger van een indrukwekkend, deftig huis een bijzonder grote bedrijvigheid heerst.

„De Polo's geven een feest!" vertelt men elkaar.

„De Polo's? Ellendelingen, bedriegers, opscheppers zijn dat, maar niet de leden van de familie Polo!"

„Moet je die horen! Hij praat of hij er meer van weet! Ik heb het immers zelf gezien hoe de heren de vorige week in de haven aankwamen!"

Zo praten de toeschouwers door elkaar, die de aankomst der gasten gadeslaan. De laatste woorden heeft een oude man op verwijtende toon tegen enkele jonge vlegels gesproken, die bij het kanaal stonden rond te lummelen. „En denken jullie werkelijk, dat de teruggekeerden de gebroeders Polo zijn, en dat Marco ook bij hen is?"

Deze vraag houdt niet alleen de mannen hier voor het huis bezig. Zij houdt allen bezig, de bewoners van het huis, de gasten, die hier met zoveel waardigheid uit hun gondels stappen, zij houdt heel Venetië bezig, jong en oud. Wat is er eigenlijk gebeurd, dat een hele stad zo in opwinding kon geraken? Acht dagen voor deze zomerse avond zijn uit een koopvaardijschip uit Constantinopel, dat in deze haven meerde, drie mannen gestapt, twee oude en een jongere. Hun kleding was eenvoudig, haast haveloos, vreemd hun hele uiterlijk. Deze mannen liepen recht naar het huis van de familie Polo en vertelden in een vreemd, hakkelend Italiaans, dat zij Niccolo en Maffeo Polo waren, en Marco, de zoon van laatsgenoemde.

„Jullie beweren Niccolo en Maffeo te zijn? Vierentwintig jaar hebben wij niets meer van die twee gehoord! Een mensenleeftijd is haast voorbijgegaan, sinds zij hun geboortestad verlaten hebben en naar het land van de Grote Khan, de keizer van China, getrokken zijn. En deze man daar, die nauwelijks goed Italiaans kan spreken, moet Marco zijn? Marco, die, toen zijn vader hem meenam op de grote reis, zeventien jaar oud was? Neen, bedriegers zijn jullie, oplichters!"

Ja, de ontvangst viel anders uit dan de mannen wel verwacht hadden, maar zo vlug lieten zij zich niet afschepen. Vierentwintig jaar is een lange tijd. Wie zo lang uit zijn geboortestad is weggebleven, moet al onomstotelijke bewijzen leveren, om geloof te vinden! Veel konden die drie ook bewijzen, maar desondanks bleef er een muur van wantrouwen en haat.

De „lieve" familie had zich op haar gemak in het huis genesteld, had gemeend, dat de gebroeders en de jonge man ergens op hun reis naar het grote legendarische rijk China al lang gestorven waren. En nu waren zij er, eisten herstel van hun oude rechten, zeiden, dat zij hun moedertaal in den vreemde haast verleerd waren, vertelden wonderdingen. Vooral de jongste, die beweerde Marco Polo te zijn, die wist het meest. Belachelijk — ze zijn immers bedriegers! En nu hebben ze zelfs voor een feest uitgenodigd. De deftigste families van de stad zullen komen, oude vrienden van toen, nieuwe vijanden van nu. Dat is immers tenslotte een sensatie, die men zich niet mag laten ontgaan, te gast bij bedriegers!

„Werkelijk opwindend, denkt U ook niet? zegt hijgend zo juist de dikke man, die nauwelijks uit de gondel kan kruipen, tegen zijn begeleider, die hem bij het uitstappen behulpzaam is.

„Welnu, het spookachtige gedoe zal niet lang duren" zegt de andere, „gelooft u werkelijk, dat de familie Polo het zal toestaan, dat bedriegers haar vermogen verspillen?" „Pst, daar komt een van de ouden."

In uitgelezen zijden gewaden gestoken nadert Niccolo de gasten, begroet hen, leidt hen naar de prachtig ingerichte eetzaal. De schemering is intussen gevallen, en de zaal wordt door talrijke kaarsen verlicht. De gasten staan in kleine groepjes bij elkaar en praten. Spanning heerst er bij allen, want niemand weet goed hoe hij zich gedragen moet, afwijzend of vriendelijk.

Daarginds in de hoek staat Marco Polo, een rijzige veertiger, in een gesprek verdiept met een in het donker geklede man, waarin men gemakkelijk de geleerde herkent.

„U was werkelijk aan het hof van de Grote Khan?"

„U mag het geloven", antwoordt Marco beleefd op de skeptische vraag van de geleerde. „Drie en een half jaar duurde de reis. We namen de weg ter land, dezelfde weg, waarlangs ook de achtbare kooplieden van onze stad Venetië hun kostbare zijde uit China betrekken."

„Goed, en men heeft U zonder meer laten reizen, heeft U niet gevangen genomen, gedood, opgehangen?"

„Integendeel! Ik mocht me in de bijzondere gunst van de heerser verheugen en niet alleen het grote Land van het Midden, maar als gezant van de keizer ook menig ander land bezoeken. Maar verontschuldig mij, de tafel is gedekt, en ik zou me nog eerst willen verkleden!" Met een buiging neemt Marco Polo afscheid van zijn gesprekspartner. Reeds enkele minuten later staat hij samen met zijn vader en zijn oom in nieuwe, nog prachtiger gewaden voor de verbaasde gasten.

„Belachelijk, als die denken, door een paar vodjes zij indruk op ons te maken", fluistert een van de gasten.

„Je ziet het immers heel duidelijk: achter dat glanzende omhulsel gaat de misdadiger schuil! Wees maar voorzichtig, misschien hebben zij het op ons geld gemunt!"

„En geven ons in ruil daarvoor schors als nieuwe munt", zegt lachend de andere. „Hebt u niet gehoord, wat Marco vertelde? In China moet de keizer gestempelde blaadjes, die gemaakt zijn uit een goedje van schors en vodden, als geld uitgeven. En de mensen kopen en verkopen zelfs daarmee".

„Zie je nu wel, hoe die kerel liegt? Zo dom zijn beslist niet eens de Chinezen, dat zij vodjes stof als geld aannemen. Daarbij moeten ze zo rijk zijn. Heeft Marco u niet verteld van de rijkdommen van de keizer? Of van de legendarische schatten op het eiland Zipangu. Daar moet men parels vinden, die millioenen waard zijn!"

„Ja zeker, millioenen, steeds weer millioenen. „Marco Millione" noemen immers de straatjongens onze opsnijder al. Geen rooie cent hebben zij, die oplichters, en kletsen over millioenen!"

Die twee kunnen met hun zure opmerkingen niet verder gaan. Marco Polo is opgestaan, wacht tot de gesprekken verstomd zijn, en begint dan: „Beste vrienden, waarde gasten! Wij hebben u uitgenodigd om met U onze thuiskomst te vieren. Zeventien jaar vertoefden wij aan het hof van de keizer van China, hebben daar eer en aanzien verworven, maar het verlangen naar onze vaderstad, naar ons Venetië was groter. Eens viel ons de eer te beurt, een dochter van de heerser naar de Khan van Perzië te vergezellen, die haar als vrouw wenste. Twee jaar duurde de reis met het schip van het Land van het Midden tot Perzië, van waaruit wij naar de kust van de Zwarte Zee trokken en nu, na vierentwintig jaar eindelijk in onze vaderstad konden terugkeren. Maar ik geloof, dit was Gods wil, opdat de mensheid haar kennis van de vreemde landen der aarde kan verruimen, want nog nooit was het een mens — hetzij Christen, Saraceen, Tartaar of heiden — vergund, dat hij zo uitgestrekte gebieden der wereld kon bezoeken zoals wij, burgers der stad Venetië."

Met een verlegen glimlach luisteren de gasten naar de toespraak. „Marco Millione" vertelt — hoe lang nog, weldra zal hij immers in de gevangenis zitten! Lang zal de raad der stad zulke bedriegelijke redevoeringen zeker niet dulden!

De maaltijd is ten einde. Men gaat van tafel. Maar Marco verzoekt de gasten nog wat te blijven. Weer trekken de drie mannen zich terug, dit keer duurt het wat langer. Reeds worden de gasten onrustig. Daar — toppunt van hoon en brutaliteit! Daar komen ze zelfs in hun oude vodden, die ze tijdens hun terugkeer gedragen hebben! Die het dichtst bij hen zitten schuiven een eindje achteruit, je kunt nooit weten — kleine beestjes of zo-iets...

Glimlachend hebben Nicco, Maffeo en Marco plaats genomen. De beide oude mannen zwijgen, ze zijn moe van het grote avontuur van hun leven. Weer neemt Marco Polo het woord: „Toen wij u verzochten, w a a r d e gasten, met ons heden onze thuiskomst te vieren, was dit niet de enige reden van ons samenzijn. Wij kennen Uw bezwaren, Uw argwaan. Het is te veel voor U, te moeten geloven, dat mensen na meer dan twintig jaar van het einde der wereld weer kunnen terugkeren. U twijfelt aan de waarheid van onze verhalen, omdat we U geen bewijzen kunnen leveren. Maar een bewijs hebben wij — hier onze kleren, die wij dragen!"

„Misschien wil hij van die vodden goud maken, zoals hij het van de Chinezen geleerd heeft", merkt de spreker van daarnet spottend tegen zijn buurman op. Marco wacht, de toehoorders beginnen onrustig te mompelen. Dan pakt hij een mes en begint de naden en de voering van zijn costuum los te tornen. Tussen zijn vingers zie je het schitteren — uit de lompen haalt hij de ene edelsteen na de andere en stapelt ze voor zich op de tafel. De toeschouwers van dit zonderlinge toneel zijn opgesprongen, niemand houdt het meer op zijn plaats uit. Nu beginnen ook Niccolo en Maffeo hetzelfde werk. Het is haast angstwekkend om te zien, hoe ze daar zwijgend naad na naad los tornen en de ene schat na de andere, waarbij de ene steen nog mooier is dan de andere, voor zich op tafel ophopen. Zelfs de domste moet begrijpen, dat daar een vermogen ligt, dat deze mannen met een heel klein deel van deze stenen het paleis zou kunnen kopen, waarin zij als bedriegers en dieven beschouwd worden.

Dat is voor de rijke Venetianen een beter bewijs dan elk ander. Een tumult breekt los, zoals het eerbiedwaardige huis beslist nog nooit meegemaakt heeft. Hadden zij er niet goed aan gedaan, dat zij hun hele fortuin, de rijkdommen, waarmee de keizer vooral Marco, zijn lieveling, overstelpt had, in edelstenen, diamanten, saffieren, robijnen, parels belegden? Niemand had tijdens de lange gevaarlijke tocht zulk een fortuin in de eenvoudige kleren vermoed.

Bedriegers?

„Ik heb het immers dadelijk geweten, Niccolo was vroeger al zo grappig! Ik heb hem ook dadelijk herkend. En Marco is in die vierentwintig jaar toch helemaal niet veranderd", hijgt de dikke, die in het begin alles „zo opwindend" had gevonden.

Marco Polo — nu kregen zijn verhalen over de wonderwereld van het oosten een heel andere glans. Nu luisterde men graag naar hetgeen hij vertelde over prachtige steden, vreemde mensen, geheimzinnige dieren en geweldige rijkdommen. Een nieuwe wereld ging open voor de mensen van de Westerse wereld.

PRIJSVRAAG

OPLOSSING van de vorige keer: — . — ./. . —·/. — . .
—/. . —/. — ./. —

Prijswinnaars: Greta Santiago en Angela Samuels te San Nicolas, en Hyacinth v.d. Linden te Savaneta.

De prijzen hebben zij al ontvangen.

Nieuw raadsel: Hoe heette in vroeger tijd de bestuurder van de vaderstad van Marco Polo?

Oplossing binnen een week na verschijnen van dit nummer aan P.O. Box 216, San Nicolas, met vermelding van naam, adres, leeftijd en school.

★

INDUSTRIELE VORMGEVING ZOEKT NIEUWE WEGEN

Wat maakt onze wereld tot wat zij is, waardoor wordt het leven voor steeds meer mensen steeds gemakkelijker, en waardoor stijgt de welvaart, worden de afstanden steeds kleiner, en wat is de oorzaak van de steeds verschrikkelijker wordende oorlogen? Het antwoord op al deze vragen hoeven we niet lang schuldig te blijven, wij zullen onmiddellijk inzien dat het de machine is die vooral het productie-proces beheerst, maar mede daarom en dikwijls onbewust ook het leven en denken. De machine heeft het productieproces ontmenselijkt, zij heeft nl. het handwerk bij het maken van dingen praktisch volledig uitgeschakeld, dus wat vroeger met de hand gemaakt werd komt nu of helemaal of voor een groot deel door de machine tot stand. Dit heeft in hoge mate bijgedragen tot de verboging van de welvaart, maar anderzins betekent 't dat voor het gros van de mensen de vreugde, die zij vroeger beleefden in hun arbeid werd verschoven naar hun vrije tijd, waarin zij voor hun plezier dingen gingen maken. Dit is de ontmenselijking geweest en hiertegen, tegen dit verlies aan plezier in het werk probeert men in de moderne bedrijven iets te doen echter met middelen en methoden die het technisch proces niet raken, b.v. door speciale beloningen van hogere prestaties, door het bevorderen van team-work, door het betrekken van de arbeider bij de productie (door hem b.v. op het belang te wijzen van het onderdeel dat hij maakt voor het grotere geheel dat het afgeleverd product ten slotte is), door een personeelsorganisatie met personeelsorgaan en last but not least door de ideeënbus, waarbij aan de arbeider tegen een beloning ideeën worden gevraagd om het productie-proces verder te rationaliseren en dus verder te onmenselijken. Werkelijke vreugde in de arbeid an sich krijgt de arbeider daardoor dan ook practisch niet. De machine heeft tevens de verantwoordelijkheid voor datgene wat gemaakt wordt grotendeels weggenomen, de oude ambachtsman bezat deze wel, hij maakte iets in zijn geheel en was ook voor dit geheel aansprakelijk. Maar hoe 't ook zij wij hebben in onze tijd de machine te aanvaarden. Zonder haar is deze wereld onvoorstelbaar geworden, zij bepaalt in alle opzichten de geest van deze tijd, de geest van efficiency, van een doelbewuste afstemming op de doelmatigheid der dingen.

De machine bepaalt de vorm.

Het zal een ieder duidelijk zijn dat 't absurd genoemd moet worden om in onze tijd met de machine een product te maken dat niet anders is dan een imitatie van handwerk, behorende tot een andere eeuw.

Dit is n.l. volkomen in strijd met 't wezen van de machinale productie, afgezien nog daarvan dat een dergelijke imitatie slechts een waardeloze vervalsing is. De machine naar haar wezen gericht op doelmatigheid, behoort een product af te leveren dat hiermee overeenstemt, n.l. iets dat even doelmatig en practisch is en dus volkomen aan het doel waarvoor het moet dienen beantwoordt; en wat zo is, is tevens mooi, want de schoonheid is datgene wat prettig is om te zien en de schoonheid van het funktionele vindt men in de gehele natuur, waar alles gericht is en binnen deze doelgerichtheid blijft altijd nog een variatie mogelijk.

De industriële vormgever (die zich uitsluitend met het ontwerpen van gebruiksvoorwerpen bezig houdt) houdt bij zijn ontwerp dus rekening met het bestaan van de machine in het algemeen. Hij gaat niet een ontwerp maken om daar later door de ingenieur een machine bij te laten uitvinden, die dit speciale ontwerp dan moet produceren, maar hij gaat kijken wat er technisch mogelijk is. Hij wenst een gebruiksvoorwerp dat en masse geproduceerd kan worden maar dat tevens uit kunstzinnig oogpunt verantwoord is en waarvoor hij dan ook de verantwoordelijkheid durft te nemen. Die verantwoording ligt in de waarheid van de gebruikte middelen. Iedere tijd heeft bij het maken van dingen de in die tijd beschikbare middelen gebruikt en de industriële vormgever benut thans de machine, de moderne materialen zoals plastics, ijzer en speciale houtsoorten. Hij gebruikt deze materialen naar hun aard en benut hun typische eigenschappen. Hij zal er dan ook nooit toe komen om met plastics hout te imiteren. Bij zijn zoeken naar nieuwe vormen gebeurt het maar al te dikwijls dat hij behalve 't product praktischer, handiger en mooier te maken ook het productie-proces zelf vereenvoudigt. Zo ontstaat een in onze tijd gefabriceerd en bij onze tijd behorend gebruiksvoorwerp, dat tevens kunstzinnig verantwoord is — waarmee dan de oude eenheid tussen kunst en gebruiksvoorwerp hersteld is — alleen omdat het zuiver

van lijn en kleur en doelmatig is en een efficiency bezit die bij de geest van onze tijd behoort.

Heeft men daarnaast nog behoefte aan versiering, het ornament, dan zal men zich moeten wenden tot de handwerksman of de kunstenaar, maar niet tot de machine en men zal bereid moeten zijn voor het product dat uit hun handen komt veel geld te betalen.

Het ornament, eeuwige menselijke behoefte.

Waarschijnlijk is er een diepe menselijke behoefte aan het versierende element, want de gehele geschiedenis door hebben wij altijd 't ornament, de op rationele wijze niet te verklaren versiering aan allerhande voorwerpen kunnen constateren. Is deze behoefte in onze tijd aan het verdwijnen? De moderne kunst zou in deze richting kunnen wijzen. Reeds korte tijd geleden verdween daaruit het ornament, waarvoor het patroon in de plaats kwam, eveneens decoratief maar toch beperkter tot een spel van lijnen, eenvoudige vormen en kleuren. Inderdaad wijst deze tendens op het verloren gaan van de zo juist aangestipte menselijke behoefte, maar 't is onmogelijk te zeggen en ook niet onze taak om vast te stellen of men in de moderne kunst op de enige juiste weg is, evenmin als wij kunnen zeggen dat deze ontmenselijkte productie steeds verder de weg van de rationalisering en mechanisering zal gaan. Wij wezen er reeds op dat vroeger het gebruiksvoorwerp door een handwerksman gemaakt werd en dat deze grote vreugde had in het scheppen van de dingen. Wij kunnen dit zien aan talloze ornamentale krullen en figuren zowel aan de producten van de meubelmaker als aan die van de smid. Deze vreugde mist de arbeider ten enenmale en om deze reden kan het ornament ook nooit meer de zeggenskracht hebben die het bij oude voorwerpen heeft. Parodoxalerwijs zien wij echter hoe in onze tijd de verloren gegane eenheid tussen kunst- en gebruiksvoorwerp hersteld wordt maar dan aangepast aan de moderne machinale productiewijze.

Daarvoor zorgt nu juist de industriële vormgever. Overigens kan de moderne huisvrouw het ornament, de zware gebeeldhouwde meubels in het geheel niet meer gebruiken. De geest der efficiency is ook tot haar doorgedrongen, te meer daar vele vrouwen naast het huishouden nog werken. Ze moet daarom de voor het huishouden benodigde tijd zo veel mogelijk beperken en zo vlug mogelijk haar werk af kunnen maken. Daartoe staan haar talloze moderne hulpmiddelen ten dienst zoals stofzuigers, wasmachines, ijskasten ed., het spreekt dus wel vanzelf dat b.v. oude, vaak stoffige meubels voor haar onbruikbaar zijn geworden. Zij zal dus uitzien naar wat praktisch en doelmatig is en alshet even kan moet het ook nog mooi zijn.

Hoe werkt de industriële vormgever?

De industriële vormgever moet iemand zijn met kunstzinnig én technisch inzicht en behoort tevens een oog voor het practische te bezitten. Deze eigenschappen kan men eigenlijk niet aanleren, men moet het om zo te zeggen in de vingers hebben. De industriëel roept als hij dat nodig oordeelt de hulp van de industriële vormgever in en legt zijn plannen om een nieuw product te maken aan hem voor. Wanneer zou blijken dat de ondernemer reeds een vast plan heeft zal de vormgever zich in de regel onmiddellijk terugtrekken, daar dan voor zijn creativiteit heel weinig of totaal geen plaats is en omdat hij dikwijls een kunstenaar is, die zich in dienst van de industrie heeft gesteld, begrijpen wij dat op deze wijze aan zijn essentiële capaciteit wordt voorbijgegaan.

Maar indien de ondernemer niet zo'n vast plan bezit, dan zal de vormgever op de voorstellen ingaan en hij zal zich in de eerste plaats de hele technische kant van het productie-proces laten uitleggen en het materiaal bekijken waarmee de ondernemer werkt. Daarna moet hij deze beide dingen ernstig bestuderen waarop hij tot het eigenlijke ontwerpen kan overgaan. Dit ontwerp zal hij met de directie bespreken. Uiteraard zal hij nauwkeurig moeten vaststellen waarvoor het voorwerp dient en hoe het wordt gebruikt. Na de bespreking zal het wellicht nog moeten worden veranderd, waarvoor goede samenwerking met de technici van het bedrijf dringend nodig is.

De meeste ontwerpen komen moeizaam tot stand hetgeen logisch is, want de ontwerper draagt de volle verantwoordelijkheid tegenover de firma, tegenover het publiek en tegenover zichzelf. Dit in tegenstelling tot de arbeider, die in de regel iedere verantwoordelijkheid mist. Het product op deze wijze ontworpen wordt door de aangebrachte vereenvoudiging dikwijls zelfs goedkoper maar de ondernemer heeft rekening te houden met de smaak van het publiek, die vaak nog op andere producten is gericht dan op het ontwerp der industriële vormgeving. Hierover kan dus nog strijd ontstaan maar in de regel blijken de producten van de industriële vormgever goed verkoopbaar.

W. Langeveld.

VAN DE REDACTIE

ZOALS U in deze Cultura hebt kunnen lezen, heeft Mr. J. A. Mommersteeg een warm pleidooi gehouden voor zeer gewenste „vrienden van de STICUSA". Deze radio-commentator deed dat in Nederland en dacht hierbij aan organisaties en bedrijven, die in Nederland werken. Ik weet heus niet, of de STICUSA enkele tientallen extra-exemplaren van het jaarverslag 1956 naar ons eiland heeft gezonden. Mocht dit echter het geval zijn, dan zou het m.i. aanbeveling verdienen dit jaarverslag ter grondige bestudering naar bedrijven en organisaties in de West, alsmede naar Overheidsorganen te sturen.

Het is natuurlijk zeer lofwaardig, dat in Nederland een beroep wordt gedaan op het particulier initiatief — de Overheid geeft reeds een subsidie van één miljoen gulden — om zo mogelijk een steentje bij te dragen, maar mag men in Nederland ook niet van ons hier zo'n steentje verwachten. Men fluistert, dat op onze eilandelijke begroting ook eens een post „Culturele Activiteiten" zal worden opgenomen, waarmede dan eindelijk een einde gekomen is aan deze in cultureel opzicht onvolledige begroting.

Het C.C.A. moet met zo'n slordige 25.000 gulden trachten rond te komen. Een gigantische opgave voor een instelling die bruist van levenslust en toekomstplannen. Met dit bedrag kan inderdaad wel het een en ander gedaan worden en niemand twijfelt er aan, noch op Aruba, noch in Nederland, dat er iets goeds mee gedaan wordt. Maar wat doen wij op Aruba zelf?

Goed, we spreken niet meer van een „boom"-tijd. De vetste jaren zijn voorbij. We moeten ook hier uitkijken en kunnen ons niet langer alles permiteren. Maar ondanks deze teruggang in zaken en bedrijvigheid, spreekt men toch altijd nog van welvaart en hoge levensstandaard. Op ons eiland hebben tientallen grote zaken een zeker bestaan. worden er jaarlijks tonnen omgezet en menigeen pikt daar zijn graantje van mee.

Zouden deze bedrijven, die de cultuur ongetwijfeld een goed hart toedragen, ook niet eens de koppen bij elkaar kunnen steken om als „vrienden van het C.C.A." op te treden? Wat de STICUSA beoogt, wordt door het C.C.A. gerealiseerd. We kunnen straks trots zijn op het gebouw, dat als een cultureel centrum alle activiteiten belichaamt in zijn forse lijnen en imponerende sterkte. Maar die kracht is alleen maar uiterlijk. Met dat gebouw zijn we er nog niet. Dat gebouw moet gaan renderen. Financiëel en uit het oogpunt van culturele activiteiten. En dat kost geld, veel geld. Veel meer dan velen van ons misschien wel vermoeden. Het heeft geen zin, het nieuwe gebouw als touristische attractie in de nieuwe gids voor bezoekers op te nemen. Daarom is het niet gebouwd.

Meer dan ooit dwingen de omstandigheden nu tot aanpakken. Het is te begrijpen, als u niet persoonlijk voelt voor extra werk in dit C.C.A. Dit is ook niet beslist noodzakelijk. Er zijn eens schone woorden gesproken over noodzakelijke „tools". Het geven van de „tools", waarmee enthousiastelingen kunnen werken, daartoe bent u echter wel in staat. Want „tools" zijn voor het C.C.A. ongeveer identiek met geldelijke steun.

Wie neemt het initiatief? Wie ????

j. j. s.

Doet ook mee!

Kom spelen bij ons

Arubaans Symphonie Orkest!

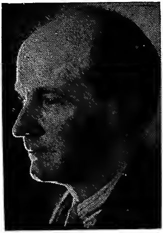

Badings
Zie Radio-programma

ONZE PRIJSVRAAG

De redactie neemt aan, dat het lezen van gedichten voor velen uwer nog een bron van vreugde is. En er zullen er onder onze lezers(essen) ongetwijfeld zijn, die met de namen van de dichters en de titels van hun gedichten vertrouwd zijn.

Daarom brengen wij U in de prijsvraag van dit augustusnummer enkele titels van gedichten met het verzoek voor ons vast te stellen wie de auteurs van deze gedichten zijn. Oplossingen moeten voor 15 september binnen zijn en voor de goede oplossers stellen wij drie gedichtenbundels beschikbaar.

Hier zijn de titels of de eerste regels van de gedichten en U schrijft dan alleen maar de naam van de auteur op. In de goede volgorde s.v.p.

1. Constantijntje, 't zalig kijntje . . .
2. 't Is goed, in eigen hert te kijken . . .
3. De Zee, de Zee klotst voort in eindeloze deining . . .
4. De kerzelaar zijn trouwgewaad heeft aangedaan . . .
5. Ik ben voor den nacht gaan staan met mijn lijf vol zonden . . .

P.S. Ook bij minder dan 5 goede oplossingen heeft U een kans.

De vorige prijsvraag, waarin U naar de auteur van het tekstfragment moest raden bracht helaas geen enkele totaal goede oplossing. Dus blijft het boek liggen tot een volgende keer.

De Redactie.

INHOUD:

★

EVEN ATTENTIE.

Van sommige mensen is bekend, dat zij er bijzondere hobbies op nahouden. Zo beweert Aldous Huxley dat de encyclopedie voor hem dè lievelingslectuur is. Iedereen zit wel eens in een of andere encyclopedie te snuffelen, omdat men nu eenmaal graag wat meer wil weten over verschillende onderwerpen, die in dagbladen en tijdschriften besproken worden. Een ideale oplossing voor deze honger naar wetenschap is beslist de Algemene Nederlandse Systematisch Ingerichte Encyclopedie in drie delen, bekend onder de naam ANSIE, een neef van de al even bekende ENSIE.

Het is een ideaal cadeau voor de rijpere jeugd, populairwetenschappelijk in de beste zin van het woord, zeer goed geïllustreerd, en op elk terrein up-to-date.

Deze ANSIE is een uitgave van de N.V. Amsterdamsche Boek- en Courantmaatschappij. Wie naar een prachtig cadeau zoekt, vindt hier beslist iets naar zijn zin.